

«ԻՆՏԵՐԱԿՏԻՎ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄ»

ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ   **Տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաների կիրառումը**   **Ֆիզիկայի դասին**

ԱՌԱՐԿԱ   **Ֆիզիկա**

ՀԵՂԻՆԱԿ   **Գայանե Մելքոնյան**

ՄԱՐԶ   **Արագածոտն**

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ   **Չքնադի հմնական դպրոց**

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Գրական ակնարկ.....	5
Հետազոտման նպատակը.....	7
Հետազոտության ընթացքը.....	8
ՏՀՏ-ի ներդրման միջոցով աշակերտների մտավոր և ճանաչողական կարողությունների ձևավորում.....	11
ՏՀՏ-ի կիրառման տեսակները.....	12
Արդյունքներ և վերլուծություն.....	15
Եզրակացություն.....	17
Գրականություն	19

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Եթե մենք շարատունակ ենք սովորեցնել այսօր այնպես ինչպես

երեկ, մենք կգողանանք մեր երեխասներին վաղվանից

Ջ. Դելեյ

Միջնադարում քիչ գրքեր կային, և միայն հարուստները ունեին կրթության հնարավորություն: Անհատներն էլ կրթություն ստանալու համար ստիպված էին ճանապարհորդել, գտնել ուսումնական կենտրոններ: Այսօր հսկայական տեղեկատվություն կարելի է ստանալ ընդամենը մատի մեկ հպման շնորհիվ, ստեղծվել են հսկայական հնարավորություններ ֆորմալ կրթություն ստանալու համար օնլայն տարբերակով: Հաղորդակցվելու և համագործակցելու հնարավորությունները ևս ընդլայնված են նորագույն տեխնոլոգիաների միջոցով, համագործակցության ձևեր, որոնց մասին նախկինում չէինք էլ կարող երագել: Ժամանակակից աշխարհը անհնար է պատկերացնել առանց նորագույն տեխնոլոգիաների: Դրանք կիրառվում են ցանկացած ոլորտում, ինչ խոսք դրանց օգտագործումը ավելի է հեշտացրել մարդկանց կյանքը: Քանի որ տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները (այսուհետ ՏՀՏ) գնալով շատ կարևոր տեղ են գրավում ժամանակակից աշխարհում՝ դպրոցական գործընթացն այս առումով չի կարող կյանքից հետ մնալ, այդ իսկ պատճառով դրանց ներդրումը դասի կառուցվածքում շատ արդիական է: Այստեղից բխում է մանկավարժական գործունեության խնդիրներից մեկը՝ անհատականության ձևավորումը, որն ընդունակ կլինի հարմարվել ժամանակակից աշխարհին: ՏՀՏ-ի զարգացմամբ պայմանավորված սկսել է փոփոխվել ուսուցիչների և աշակերտների դերը:

Ավանդական դասասենյակում ուսուցիչն ինֆորմացիայի առաջնային, սկզբնական, և կարելի է ասել հիմնական աղբյուրն է, իսկ աշակերտները դրա պասիվ ընկալիչները: Մակայն տեխնոլոգիաների զարգացման շնորհիվ ուսուցչի դերը փոխվում է, քանի որ այժմ աշակերտները իրենց վրա ավելի շատ պատասխանատվություն են վերցնում՝ օգտագործելով տեխնոլոգիաները իրենց անհրաժեշտ, հետաքրքիր ինֆորմացան գգտնելու համար:

ՏՀՏ-ն կարող է շատ բան առաջարկել այն բանի շնորհիվ, որ այն շատ բազմակողմանի ռեսուրս է և կնպաստի յուրաքանչյուր առարկայի ինչպես ուսուցման, այնպես էլ ուսումնառության գործընթացներին՝ դրդելով աշակերտներին ցանկանալ սովորել և

կարողանալ փոփոխություն անել իրենց ուսման մեջ, որպես ակտիվ ուսուցում, քան պասիվ:

Տեխնոլոգիան, համացանցը, համագործակցության և կրթական էլեկտրոնային միջավայրերը և նույն սոցիալական ցանցերն այսօր անհրաժեշտ է ընդունել որպես գործիք, ենթակառուցվածք, հանրային միջոց ինչպիսիք են ճանապարհները, փոստը և հասարակության կենսագործունեության համար խիստ անհրաժեշտ այլ ենթակառուցվածքներ:

Հենց տեխնոլոգիան է այն գործիքը, որով այսօր հնարավոր է փոխել «սովորել, սովորելու համար» մոդելը դեպի «սովորել իրական, բազմաբնույթ և հետաքրքիր խնդիր լուծելու համար» սկզբունքը:

Եվ ուրեմն ցանկացած առարկայի ուսուցիչ պետք է լիարժեք տիրապետի այս նորարարությունների գոնե հիմնական մասին (ծրագրերին, կայքերին, դրանցում առկա ֆորումներին, տեսանյութերին և մասնագիտական ցանցերին), որոնցով հնարավոր է ուսումնական գործընթացը դարձնել հետաքրքիր, ժամանակակից և որակյալ, որը ինքնին կնպաստի աշակերտների հետաքրքրվածությանը դասապրոցեսին: Սա է նորագույն ժամանակների ուսուցչի կերպարը, որը ոչ միայն սովորեցնում է աշակերտներին, այլ որպես նրանց ավագ գործընկեր, սովորում է աշակերտների հետ և նրանց կողքին՝ ուղղություն ցույց տալով և կողմնորոշելով աշակերտներին տեղեկատվության և գիտելիքների բազմազանության այս ահռելի տիրույթում, չէ որ ուսուցիչներն էլ շատ բաներ սովորում են իրենց աշակերտներից: Եվ սա լիովին իրագործելի տեսլական է, եթե միայն բոլորս հաճույքով կատարենք: Անշուշտ այստեղ կարևոր է նաև դպրոցների զինվածության աստիճանը, այսինքն լսարանները, լաբորատորիաները զինել նորագույն տեխնոլոգիաներով, ապահովվել բոլոր հարմարությունները դասը պատկերավոր, հիշարժան, հուզական դարձնելու համար, որի արդյունքում կունենանք աշակերտների բարձր առաջադիմություն:

Եվ քանի որ ուղեորը ի վիճակի չէ ուշադրություն դարձնել ամեն ինչին ոչ հետաքրքիր, ձանձրալի կամ էնոցիոնալ մռայլ դասերը պարզապես չի հիշվում¹:

1. Լարրի Էլլիսոն

Գրական ակնարկ

Տեղեկատվական նոր տեխնոլոգիաները ուսուցումը դարձնում են զվարճալի գործընթաց, նպաստում են ուսանողների հետազոտական հմտությունների զարգացմանը և խթանում ուսուցիչներին տիրապետելու հետազոտական նախագծի մեթոդներին: Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները հնարավորություն են տալիս անհատականացնել ուսումնական գործընթացը, ակտիվացնել դժվար սովորողների գործունեությունը դասի պատրաստման և անցկացման գործում: Դասարանում ՏՀՏ-ի կիրառումը մեծացնում է սովորողների մոտիվացիան դեպի ուսումնական գործընթաց, պայմաններ են ստեղծվում աշակերտների համար սովորելու և աշխարհը ուսումնասիրելու միջոցներ ձեռք բերելու համար: Ֆիզիկայի դասերին ՏՀՏ-ի կիրառումը հնարավորություն է տալիս մեծացնել հետաքրքրությունը առարկայի ուսումնասիրության նկատմամբ, ընդլայնել փորձերի ցուցադրման հնարավորությունները վիրտուալ պատկերների կիրառմամբ: Այսօր ուսումնական գործընթացում ՏՀՏ օգտագործող ուսուցիչը դասն ավելի հետաքրքիր, վիզուալ ու դինամիկ դարձնելու եզակի հնարավորություն ունի:

ՏՀՏ-ները նախատեսված չեն փոխարինելու գրատախտակին և կրթության դասական ձևերին, դրանք նախատեսված են օգնելու ուսուցչին ամենաարդյունավետ կերպով բացատրել թեման միայն այն դեպքում, երբ անհրաժեշտ է ցույց տալ գործընթացը, ստեղծել վառ պատկեր և այլն: Այսինքն, երբ թեման ինքնին պահանջում է բացատրվող նյութի մուլտիմեդիա ներկայացում: Երբ առանց մուլտիմեդիայի դժվար է բացատրել ամբողջությամբ, հստակ և սպառիչ: Երբ անհրաժեշտ է ցույց տալ մարդու աչքից թաքնված առարկան, բնական պատճառներով, օրինակ՝ նյութի մոլեկուլային կառուցվածքը:

Եթե ուսուցիչը ցանկանում է հետաքրքիր լինել իր աշակերտների համար, բարելավել իր մանկավարժական հմտությունները և ինտելեկտի մակարդակը, նա գոնե տեսականորեն պետք է պատկերացնի, թե ինչպես կարելի է օգտագործել ՏՀՏ-ն դասարանում և առավելագույնս օգտագործել այդ տեխնոլոգիաները հսկայական չափերով:

Մինչույն ժամանակ դասարանում տեխնոլոգիաների կիրառման հնարավոր արդյունքների վերաբերյալ թե՛ ուսուցիչների և թե՛ տեսաբանների կարծիքները բավականին տարբեր են և հակասական: Փաքլերը ՏՀՏ-ների արդյունքների մասին ոչ միանշանակ է խոսում իր՝ «Թվային տեխնոլոգիաներով ուսումնառության վերաբերյալ տեսակետներ և տեսություններ» հոդվածում: Նա այս հոդվածում նշում է, որ տեխնոլոգիաներով համալրված ուսումնառության պատմությունը լի է չիրագործված,

անհրատեսական խոստումներով: Մակայն տեխնոլոգիաներով հագոցված դասի անցկացման արդյունավետության նվազեցման պատճառների մեջ հեղինակը արդարացիորեն նշում է նաև խանգարող մի քանի պատճառներ՝ թվային տեխնոլոգիաները կիրառելու վստահության աստիճանը, սարքավորումների մատչելիությունը, ինչպես նաև մանկավարժական հիմնախնդիրների ուղղությամբ մասնագիտական զարգացման հասանելիության բացակայությունը: Փաքլերը անդրադառնում է նաև ՏՀՏ-ների կիրառման արդյունավետության նկատմամբ դրական կարծիք ունեցող տեսաբաններին՝ փաստելով, որ դրանց օգտագործումը պետք է մշտապես վերահսկվի ուսուցչի կողմից:

Նորագույն Տեխնոլոգիաների կիրառման վերաբերյալ Ջանել Կոքսը ունի դրական վերաբերմունք, ով տեխնոլոգիաների կիրառումը դասարանում կարևորում է, գտնելով, որ միայն ժամանակակից տեխնոլոգիաներին տիրապետելով՝ աշակերտը կարող է իր տեղը գտնել այժմյան շուկայում:

Հետազոտման նպատակը

ՏՀՏ-ի ներդրման միջոցով(էլեկտրոնային գրատախտակով կազմակերպվող դասեր, բլից հարցերի, թեստերի, տեսասահիկի, խաղերի, գծագրերի, տեսանյութի, նկարների միջոցով ցուցադրվող դաս) զարգացնել երեխաների մտավոր, ճանաչողական, կարողությունները, դիտարկել ՏՀՏ-ի կիրառման հնարավորությունները ֆիզիկայի ուսուցման գործընթացում:

Բարձրացնել ուսուցման և ուսումնառության որակը

Կատարելագործել աշակերտների կողմից դասին ՏՀՏ-ի կիրառական հմտությունները:

Առաջադրանքներ.

1. Ուսումնասիրել միջին դասարաններում ՏՀՏ-ի կիրառման պահանջները.
2. Վերլուծել ՏՀՏ-ի կիրառմամբ դասի կազմակերպման մեթոդաբանությունը.

ՏՀՏ-ի կիրառումը դասապրոցեսում.

- Ուժեղացնում է աշակերտների մոտիվացիան
- Հնարավորություն է տալիս օգտագործել նոր ինֆորմացիա
- Խնայել ժամանակը
- Հնարավորություն է տալիս դասերը դարձնել ավելի հետաքրքիր
- Ուսուցչին տալիս է տեխնոլոգիական մեծ պահուստ:

Հետազոտության ընթացքը

Ամենահամարձակ մարդը վախկոտ է դառնում, երբ նա

չունի հաստատուն հայացքներ

Է. Դեյակյուս

Հետազոտությունս կատարվել է համավարակի տարածման ժամանակահատվածից սկսած: Դպրոցները փակվեցին, մինչ կհայտարարվեր դասերը հեռավար անցկացնելու տարբերակը ես արդեն կապ էի հաստատել աշակերտներիս հետ, որը այնքնա էլ դժվար չէր քանի որ աշակերտներս թվով քիչ էին, և նրանց տվել էի հրահանգներ խումբ կազմել օնլայն որևէ հարդակում և խմբով կապնվել ինձ հետ: Առաջին փուլը հաջողությամբ կատարեցինք, հետո աշակերտներին ծանոթացրի Zoom հարդակի հետ և այդպես կատարեցինք մեր դասերը: Տեխնիկական դժվարություններ եղել են, բայց դրանք կարողացել ենք արագ հաղրահարել:

Այդ ընթացքում աշակերտներին ուղարկում էի տարբեր առցանց գործիքնեչով պատրաստված տեսադասեր, սահիկաշարեր, ապա հաջորդ դասին դրանց վերաբերյալ հարցերով կատարում էինք ամփոփում: Որոշ ժամանակ անց նկատեցի որ երեխաները տեսադասերի, սահիկների միջոցով ավելի լավ են հիշում դասը, սրանից հասկաց, որ նրանց մոտ լավ է ձևավորված տեսողական հիշողությունը:

Թեմաների ավարտի վերջում բնականաբար պետք է տրվեր թեմատիկ գրավոր աշխատանքներ, սակայն պայմաններից ելնելով նախօրոք Quizizz, Kahood առցանց գործի միջոցով կազմել էի թեստային աշխատանք և հղումը ուղարկել երեխաներին, հենց օնլայն դասի ժամանակ հանձնարարեցի լուծել թեստը, որպեսզի որոշ չափով խուսափենք կողմնակի օգնություններից: Գործիքները հարմար էին օգտագործման համար քանի որ վերջում աշակերտների արդյունքները երևում էին:

Ուսումնական տարին այդ ժամանակահատվածում բարեհաջող ավարտեցինք:

Հաջորդ ուսումնական տարում աշակերտները որոշ չափով տիրապետում էին առցանց գործիքներին: Այս ամենից հետո նրանց հետ դպրոցական պարապմունքները անցկացնում էի ՏՀՏ-ի տարրեր կիրառելով արդյունքը զարմացնող և ոգևորող էր, քանի որ աշակերտները մեծ հետաքրքրություն էին ցուցաբերում: Այս ամենից հետո ՏՀՏ-ի

օգտագործումը մշտական դարձավ դասատերը կազմակերպելու և անցկացնելու համար, և ըստ այդմ դասի պլանները կազմելուց ներգրավում էի ՏՀՏ-ի տարրեր: Աշակերտներիս հետ դասն անցկացրել եմ նաև շրջված դասարան մեթոդը կիրառելով: Նոր նյութը տեսաֆիլմի կամ սահիկի(2) տարբերակով ուղարկել եմ նրանց, որից հետո եթե ունեցել են հարցեր կապ են հաստատել ինձ հետ և ստացել իրենց հարցի պատասխանը, կամ աշակերտի կարիքից ելնելով ուղորդել եմ այլ տարբերակների միջոցով (դասագիրք, համացանց) ստանալ իր հարցի պատասխանը:

Իսկ արդեն դասի ժամին կատարել ենք քննարկում դասը լիովին ամրապնդելու համար, նախօրոք պատրաստված հայտորոշիչ թեստով(3) կատարվել է դասի ամփոփում:

Ստորև կներկայացնեմ թե ինչ նպատակներ եմ հետապնդել դասին ՏՀՏ օգտագործելով, ինչ խնդիրներ է լուծել ՏՀՏ-ն ֆիզիկայի դասին:

Դասին տեղեկատվական տեխնոլոգիաների օգտագործման նպատակները.

- Դասը դարձնել ժամանակակից (տեխնիկական միջոցների կիրառման առումով);
- Դասը մոտեցնել ժամանակակից երեխայի աշխարհայացքին.

Ուսուցչի և աշակերտի միջև փոխըմբռնման հարաբերություններ հաստատել;

ՏՀՏ-ի հիմնական դերը ուսուցչի աշխատանքում.

ա) ժամանակի խնայողություն.

բ) նյութը հուզական և պատկերավոր ներկայացնելու կարողություն.

Տարբեր ֆիզիկական երևույթների մոդելավորման, սարքի և ֆիզիկական սարքերի աշխատանքի սկզբունքի ցուցադրման համար ՏՀՏ-ի կիրառման գաղափարը ծագեց անմիջապես, հենց որ դպրոցում հայտնվեց համակարգչային տեխնիկան: ՏՀՏ կիրառմամբ արդեն առաջին դասերը ցույց են տվել, որ դրանց օգնությամբ հնարավոր է լուծել մի շարք խնդիրներ, որոնք միշտ եղել են դպրոցական ֆիզիկայի դասավանդման մեջ:

(2)

https://docs.google.com/presentation/d/1M1muKrrsUUCc9R1NuOPhH_AVDAfd9D/edit?usp=sharing&oid=100420520314755478611&rtpof=true&sd=true

(3) <https://quizizz.com/admin/quiz/5e89b5c16db994001c4c6936/8?searchLocale=>

Գիտարկենք Ֆիզիկայի դասավանդման երկու հիմնական խնդիր.

1. Գարոցական ֆիզիկայի դասասենյակի պայմաններում շատ երեւոյթներ հնարավոր չէ ցուցադրել. Օրինակ, դրանք միկրոաշխարհի երեւոյթներ են, կամ արագընթաց գործընթացներ, կամ աշխատասենյակում բացակայող սարքերի հետ կապված փորձեր: Արդյունքում՝ աշակերտները իրենց ուսման մեջ մի շարք դժվարութիւններ են ունենում, քանի որ նրանք մտովի չեն կարողանում պատկերացնել դրանք: Համակարգիչը կարող է ոչ միայն ստեղծել նման երեւոյթների մոդել, այլև թույլ է տալիս փոխել գործընթացի պայմանները, «ուրել» յուրացման համար ուսումնական նյութի օպտիմալ ներկայացմամբ:
2. Ֆիզիկան փորձարարական գիտութիւն է: Դժվար է պատկերացնել ֆիզիկայի ուսումնասիրութիւնն առանց լաբորատոր աշխատանքի: Յավոք սրտի, ֆիզիկական գրասենյակի սարքավորումները միշտ չէ, որ թույլ են տալիս բարդ լաբորատոր աշխատանք, ընդհանրապէս թույլ չեն տալիս ներդնել ավելի բարդ հետազոտական աշխատանք. ժամանակակից սարքավորումներ... Օգնության է գալիս ՏՀՏ-ն, որը թույլ է տալիս բավականին բարդ լաբորատոր աշխատանքներ իրականացնել: Դրանցում աշակերտը կարող է իր հայեցողությամբ փոխել փորձերի սկզբնական պարամետրերը, դիտարկել, թե արդյունքում ինչպէս է փոխվում երեւոյթն ինքնին, վերլուծել իր տեսածը, համապատասխան եզրակացութիւններ անել:

Արդեն կան շատ լավ և մատչել կայքէջեր՝ <http://esource.armedu.am/> <https://hy.khanacademy.org>, որոնց միջոցով կատարում ենք մեր բոլոր լաբորատոր աշխատանքները, նաև կան թեստեր, որոնց միջոցով դասի վերջում կատարում են հայտորոշիչ թեստ:

ՏՀՏ-ի ներդրման միջոցով աշակերտների մտավոր և ճանաչողական

կարողությունների ձևավորում

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառումը դպրոցական առարկաների դասավանդման ժամանակակից մեթոդների հրատապ խնդիրներից է: Համակարգչային դասարանում ֆիզիկայի դաս անցկացնելու փաստը սովորողների մոտ մեծ հետաքրքրություն և ինտրիգ է առաջացնում և ի հայտ է գալիս (թեկուզ արտաքին) մոտիվացիա: Սովորողը զգում է գիտելիքի կարիք: Սովորողը հետաքրքրված է համակարգչի միջոցով նոր նյութ սովորել՝ ստուգելով իր գիտելիքների մակարդակը: Համակարգիչը կարող է օգտագործվել ուսուցման բոլոր փուլերում՝ նոր նյութ բացատրելիս, ամրագրում, կրկնություն, գիտելիքների, հմտությունների և կարողությունների վերահսկում: Ավելի հեշտ է դառնում որևէ թեմայի մատուցումը, երբ ունես ցուցադրման կամ խաղային տարբեր մեթոդներով կազմված վարժություններ: Այս պարագայում գործի են դրվում աշակերտի ոչ միայն լսողական և մատավոր կարողությունները, հասկանալու և ըմբռնելու աստիճանը, այլև օգնության են գալիս տեսողական, զգայական, էմոցիոնալ ապարատները, բարձրանում է ուշադրության մակարդակը և հետաքրքրվածությունը:

ՏՀՏ-ի կիրառումը ֆիզիկայի դասերին մեծապես փոխում է սովորողի վերաբերմունքը առարկայի հանդեպ, բարձրացնում է ուսման որակը, այն դարձնում է առավել հետաքրքիր: Ձևավորում է ավանդականից տարբեր մի որակ ուսուցիչ-աշակերտ փոխհարաբերություններում:

Աշակերտների մոտ զարգացնում է տեսողական հիշողությունը, ավելի ուշադիր են լինում:

ՏՀՏ-ի կիրառման տեսակները

ՏՀՏ-ի օգտագործումը որպես լրացուցիչ նյութի աղբյուր:

Ուսումնական գրականությունը տեղեկատվության հիմնական աղբյուրն է: Թեմայի վերաբերյալ լրացուցիչ գրականության ընտրությունը երբեմն խնդրահարույց է, քանի որ դպրոցի գրադարանային ֆոնդը մեծ չէ: Այստեղ է, որ համակարգիչը հանդես է գալիս որպես տեղեկատվության աղբյուր:

Դասին նախապատրաստվող աշակերտը կարող է օգտագործել համակարգիչը որպես տեղեկատվության համընդհանուր աղբյուր: Համաշխարհային համակարգչային տեղեկատվական ցանցը ինտերնետը, էլեկտրոնային հանրագիտարաններն ու դասագրքերը, տարբեր ուսումնական ծրագրերը տեղեկատվական աղբյուրների մի փոքր մասն են:

ՏՀՏ-ի կիրառումը որպես ուսումնական արդյունքների մոնիտորինգի միջոց.

Ավանդական կառավարման հետ մեկտեղ, որը նախատեսված է վերջնական ուսուցման արդյունքները գնահատելու համար, համակարգիչը թույլ է տալիս ինքնուրույն կազմակերպել ուսումնական գործընթացի վերահսկողությունը, իրականացնել նյութի հոսքի ախտորոշում հետագա ընթացքը շտկելու նպատակով: Մեր հանրապետությունում դա կատարվում է «Կրթության կառավարման տեղեկատվական համակարգ»-ի միջոցով:

Համակարգչային ձևով խնդիրների պատրաստումը, լուծումը, թեստերը, թեստային աշխատանքի կատարումը հաճելի է աշակերտներին մի շարք պատճառներով. նրանք անմիջապես ստանում են արդյունքը: Ժամանակ չենք վատնում գրանցման, ուղղումների և այլնի վրա, կարող եք օգտագործել տեղեկատու նյութ, խորհուրդներ, հաշվիչ: Սա ամենաօբյեկտիվ վերահսկողության տեսակն է, որն արդար է աշակերտների համար:

ՏՀՏ-ի օգտագործումը որպես լաբորատոր աշխատանքի միջոց.

Համակարգչային մի շարք ծրագրերի օգնությամբ կարելի է կատարել նաև լաբորատոր աշխատանք: Աշխատանքն ավելի տեսողական ու արդյունավետ է ստացվում: Լաբորատոր աշխատանքը կարող է կատարվել դասարանում և կարող է սահմանվել որպես տնային աշխատանք: Փոխելով պարամետրերը յուրաքանչյուր սովորողի համար:

Ֆիզիկայի կաբինետում համակարգչային մոդելի միջոցով կարող եք վերլուծել լաբորատոր աշխատանքի ընթացքը՝ աշխատանքը կատարելուց կամ ավարտելուց հետո: Այս ամենը նպաստում է հետազոտական հմտությունների զարգացմանը:

ՏՀՏ-ի կիրառումը որպես ժամանակի խնայողության միջոց.

Ֆիզիկայի դասերին առկա խնդիրներն են ժամանակի մշտական սղությանը և սարքավորումների բացակայություն: Համակարգչային տեխնոլոգիաների կիրառումն ավելի քան արդարացված է, օրինակ միկրո-մակրո աշխարհի երևույթները ուսումնասիրելիս, վիթխարի մասշտաբների գործընթացները կամ տեղի են ունենում դրանց ուսումնասիրության համար թույլատրված ժամանակին անհամապատասխան կամ դիտորդից թաքցված ժամանակում: Օրինակները ներառում են կիսահաղորդիչների երևույթները, պայթյունը, մոլեկուլային փոխազդեցությունը, դիֆուզիան, կաթոդային ճառագայթների պատկերները, սատղագիտություն դասերը և այլն:

Իսկ ահա դասի բացատրության ընթացքում ուսուցչի ժամանակից որքա՞ն մասը կծախսվի գրատախտակը նկարելու, աղուսյակ գծելու, բանաձևեր դուրս բերելու և գրատախտակի չափերից ելնելով այն սրբելու և նոր բաներ գրելու համար:

Մի շարք թեմաների ուսումնասիրությունը պահանջում է զգալի քանակությամբ գրաֆիկական նյութի օգտագործում: Գրատախտակի սահմանափակ տարածությունը կարող է հանգեցնել նախկինում գրված որոշ նյութի ջնջման անհրաժեշտության, ինչը դժվարություններ կստեղծի, եթե անհրաժեշտ լինի վերադառնալ դրանց՝ սովորածը համախմբելու ընթացքում: Ավանդական տեխնիկական վաղուց գտել է իրավիճակից ելք՝ օգտագործելով կրթական պաստառներ և սլայդներ: Համակարգիչը այս դեպքում այլընտրանք չէ, այլ օրգանապես լրացնում է վերը նշված գործիքները:

Արդյո՞ք համակարգչային տեխնոլոգիաների օգտագործումը լավագույն միջոցն է հանձնարարված առաջադրանքները կատարելու համար: Համակարգչային

տեխնոլոգիաները ինքնանպատակ չեն, այլ միջոց, որն ունակ է ապահովելու ուսուցչի աշխատանքի բարձր արդյունավետությունը:

Աշխատանքի արդյունքը աշակերտների կողմից ֆիզիկական երևույթների էության ավելի խորը ըմբռնումն է, ինքնուրույն խնդիր դնելու և դրա լուծման ուղիներ գտնելու, վարկածներ առաջ քաշելու և դրանք փորձարկելու կարողությունը: Ֆիզիկայի դասերին ժամանակակից ՏՀՏ-ների կիրառումը նոր հնարավորություններ է բացում ուսման մեջ, թույլ է տալիս զարգացնել ուսանողների ստեղծագործական կարողությունները, ակտիվացնել ճանաչողական գործունեությունը և մեծացնել սովորելու մոտիվացիան և այդպիսով նպաստում է երեխայի «ես-հայեցակարգի» ձևավորմանը: Այսպիսով սովորողը որոշում է իր անձի զարգացման հեռանկարները, սպագա չափահաս կյանքի ռազմավարությունները:

ՏՀՏ-ի միջոցով ինձ համար ավելի դյուրին դարձավ ուսման նկատմամբ աշակերտակերի ներգրավումը, մոտիվացումը:

Իմ աշխատանքում ես մշտապես օգտագործում եմ տարբեր ինտերակտիվ ծրագրեր, ստեղծում եմ իմ

շնորհանդեսները, տարբեր առցանց գործիքների միջոցով կազմում եմ թեստեր, օգտագործում եմ ինտերնետը կրթական գործունեության մեջ:

Ի՞նչ է ստանում ուսուցիչը ՏՀՏ-ի կիրառման միջոցով:

Նա խնայում է իր անձնական ժամանակը, որը կարող է, բայց չէր հասցնում անցկացնել ընտանիքի հետ, ծախսել իր անձնական կարիքների բավարարման և ի վերջո առանց տեսող ու կարմիր գրչի բազմոցին հանգիստ նստելու համար: Տեսնում է իր աշխատանքի արդյունքը: Ստանում է այն զգացողությունը, որ իր ժամանակը ծախսվել է արդյունավետ և նպատակային: Ստանում է բավարարվածության զգացում իր աշխատանքից՝ տեսնելով աշակերտների հետաքրքրվածությունը, ակտիվ մասնակցությունը դասապրոցեսին: Անընդհատ զարգանում ու կատարելագործվում է որպես մասնագետ, կիրառում է ժամանակակից մեթոդներ իր աշխատանքն ավելի արդյունավետ դարձնելու, նոր հմտություններ ձեռք բերելու և միշտ ձեռքը ժամանակի զարկերակին պահելու համար(4(4

<https://www.imdproc.am/info/usucichnerin/thtn-usumnakan-gorcyntacum>

Արդյունքներ և վերլուծություն

Առարկայի նկատմամբ հետաքրքրությունը ապահովվելու և ուսումնական գործընթացը որակյալ դարձնելու համար ակտիվորեն օգտագործել են տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաներ, որոնք թույլ են տալիս ասակերըներին ձևավորել ինքնակրթական հմտությունների և կարողությունների ավելի բարձր մակարդակ՝ ստացված տեղեկատվության վերլուծություն և կիրառում: Միևնույն ժամանակ, հարկ է նշել, որ նոր ուսումնական միջոցները հնարավորություն են տալիս օրգանապես համադրել ՏՀՏ-ն ավանդական ուսուցման հետ:

Նոր կրթական տեխնոլոգիաները ներառում են.

- նոր կրթական չափորոշիչ, նոր հիմնական ուսումնական պլան, նոր ուսումնական նյութեր (դասավանդման և մեթոդական փաթեթներ);

- ուսումնական գործընթացի ֆինանսավորման նոր մեխանիզմներ, դպրոց կադրերի ընտրության և ներգրավման մեխանիզմների թարմացում

- Կրթության նոր ձևեր՝ հիմնված դպրոցների տեխնիկական հագեցվածության վրա (դպրոցների համակարգչայինացում և ինտերնետիացում) և ուսուցիչների և դեկավարների նոր իրավասությունները՝ հաշվի առնելով այս փոփոխությունները.

- ուսուցիչների և դպրոցի աշակերտների միջև հեռավար ուսուցման զարգացում և տարածում.

- դպրոցի համար նոր կանոնակարգեր, դասասենյակային համակարգի զարգացում և ուսումնական գործընթացի կազմակերպման այլընտրանքային մոտեցումներ, առաջարկելով հատկապես ուսումնական հաստատության տեղեկատվական հարուստ միջավայրի ակտիվ ձևավորման և միասնական տեղեկատվական կրթական տարածքի ձևավորման քաղաքականություն:

Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ներդրումը ուսումնական գործընթացում ստեղծում է սկզբունքորեն նոր մանկավարժական գործիքներ՝ դրանով իսկ ուսուցչին տալով նոր հնարավորություններ: Ընդ որում, փոխվում են ոչ միայն ուսուցչի գործառնությունները, զգալիորեն ընդլայնվում է նաև նրա սաների ինքնուրույն կրթական աշխատանքի ոլորտը: Հայտնի է, որ ինքնուրույն կրթական աշխատանքն արդյունավետ է միայն ակտիվ գործունեության ձևով: Հետևաբար, անհրաժեշտ է դիտարկել մեթոդների և

մոտեցումների ներդրումը, որոնք զարգացնում են ուսուցման այս ձևերը և ուժեղացնում աշակերտների մոտիվացիան որպես ուսումնական գործընթացի անբաժանելի մաս: Ինքնուսուցման ոլորտի ընդլայնման ևս մեկ հետևանք է ուսումնական գործընթացի շարունակական մոնիտորինգի անհրաժեշտությունը: Այս ամենն, իհարկե, պահանջում է դասավանդման մեթոդների փոփոխություն:

Դպրոցներում ՏՀՏ-ի ներմուծման նպատակն է փոխել կրթական աշխատանքի բովանդակությունը, մեթոդները և կազմակերպչական ձևերը «նոր» դպրոցի ձևավորման պայմաններում, որը կոչված է լուծելու երիտասարդներին տեղեկատվության մեջ կյանքին պատրաստելու խնդիրը: Ինչպես ցույց է տալիս ստեղծված իրավիճակի վերլուծությունը, կյանքը ոչ միայն նոր պահանջներ է դնում դպրոցին, այլև նրան տալիս է նոր խնդիրների լուծման որոշ գործիքներ: Դրանցից գլխավորը մանկավարժական նոր տեխնոլոգիաներն են և դրանց աջակցող ՏՀՏ-ները:

Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման գործում ՏՀՏ-ի կիրառումն ունի մի շարք առավելություններ, բայց միևնույն ժամանակ ուղեկցվում է թերություններով և խնդիրներով:

ԱՌՎԵԼՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	ԹԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
Դասաժամանակի <i>ռացիոնալ</i> օգտագործում (ՏՀՏ-ի դիդակտիկ դերի <i>ճիշտ սահմանմամբ</i> , դասարանում դրանց <i>տեղը</i>)	Միջանձնային <i>հաղորդակցությունը</i> <i>ճնշելու վտանգը</i> ՏՀՏ դասը <i>ժանրաբեռնելու և կրթական գործունեության կազմակերպման այլ ձևերի անտեսման ժամանակ</i> .
Մոդելավորման <i>գործընթացներ</i> , որոնք <i>դժվար է ցուցադրել դպրոցական լաբորատոր պայմաններում</i>	Ուսուցչի <i>անբավարար</i> <i>մեթոդական պատրաստվածությունը</i> <i>կոնկրետ դասին ՏՀՏ-ի կիրառման առումով</i>
Ինտերակտիվություն (որոշ <i>դեպքերում</i>) դասերի <i>գեղագիտական գրավչությունը</i>	Դասը <i>ցուցադրական (լսելով) ժանրաբեռնել</i> , դասը <i>վերածել տեսողական-ձայնային, գրական-երաժշտական կոմպոզիցիայի՝ ՏՀՏ-ի դիդակտիկ դերի ոչ ճիշտ սահմանմամբ, նրանց տեղը դասարանում</i> .
Գնահատման <i>օբյեկտիվությունը</i> և <i>արագությունը</i> <i>համակարգչային թեստավորման ժամանակ</i>	Ինտերնետից <i>ոչ ճշգրիտ տեղեկատվություն ստանալու</i> <i>ռիսկը</i> <i>սղբյուրի ստուգման բացակայության դեպքում</i>

Եզրակացություն

Ինձ համար որպես ուսուցչի ՏՀՏ-ի օգտագործման առավելությունները.

Ուսման ժամանակի խնայողություն (մինչև 30%); Տեղեկատվության աուդիո-վիզուալ ընկալում ապահովելու ունակություն; Ուսանողների ներգրավում ակտիվ գործունեության մեջ; Դասարանում սովորողների հաղորդակցման հմտությունների զարգացում; Ուսանողների դասավանդման տարբերակված և անհատական մոտեցման իրականացում; Աշխատանքի տարբեր ձևերի, մեթոդների և տեխնիկայի ռացիոնալ օգտագործում; Ազատում սովորական թղթաբանությունից: Դասի համար դրական հուզական ֆոնի ստեղծում:

ՏՀՏ սովորողների համար.

Ապահովում է տեղեկատվության ավելի արդյունավետ հասանելիություն: Դասը մոտեցնում է ժամանակակից երեխայի աշխարհայացքին: Թույլ է տալիս աշակերտին աշխատել իրենց տեմպերով: Չարգացնում է մտածողությունը; խթանում է անկախությունը, որոշումներ կայացնելու կարողությունը: Ձևավորում է վստահություն իրենց հնարավորությունների, կարողությունների նկատմամբ:

Դասարանում ՏՀՏ կիրառումը թույլ է տալիս ուսուցչին կրճատել նյութի ուսումնասիրության վրա ծախսվող ժամանակը աշխատանքի հստակության և արագության շնորհիվ, ստուգել աշակերտների գիտելիքները ինտերակտիվ ռեժիմով, ինչը մեծացնում է ուսուցման արդյունավետությունը, օգնում է գիտակցել անհատի ողջ ներուժը՝ ճանաչողական, բարոյական, ստեղծագործական, հաղորդակցական և զեղազիտական, նպաստում է ուսանողների ինտելեկտի, տեղեկատվական մշակույթի զարգացմանը:

Ֆիզիկայի դասերին ՏՀՏ-ի կիրառման հեռանկարները, իմ կարծիքով, հետևյալն են.

- սովորողների մոտիվացիայի բարձրացում;
- աշակերտների կողմից համակարգչային գրագիտության յուրացում,
- անկախ և հետազոտական գործունեության կազմակերպում.

· ուսումնական գործընթացում օգտագործման համար պատրաստ ուսումնական նյութերի մեր սեփական ռեսուրսների ստեղծումը.

· տարածական մտածողության, ճանաչողական կարողությունների զարգացում; դասերի գեղագիտական գրավչությունը:

Գրականություն

1. Օսպեննիկովա Է.Վ. ՏՀՏ կիրառումը միջնակարգ դպրոցում ֆիզիկայի դասավանդման մեջ. մեթոդական ուղեցույց / Է.Վ. Օսպեննիկով. - Մ.: Բինոմ: Գիտելիքի լաբորատորիա, 2011 .-- 655 էջ.
2. Электронные образовательные ресурсы нового поколения: в вопросах и ответах. – М. Агентство «Социальный проект», 2007
3. Վ. Օսպեննիկովա «ՏՀՏ կիրառումը դասավանդման մեջ»>>
4. «Մանկավարժական տեխնիկա. դասակարգում ըստ Գ.Կ. Սելևկո».
5. Դպրոցում ֆիզիկայի դասավանդման տեսություն և մեթոդներ. Ընդհանուր հարցեր [Տեքստ]՝ դասագիրք. ձեռնարկ բարձրագույն դասարանների ուսանողների համար. պեդ. ուսումնասիրություն. հաստատություններ / Ս.Է. Կամենեցկի, Ն.Ս. Պուրիշևա, Ն.Ե. Վաժևսկայա [եւ ուրիշներ]; իսր. Ս.Է. Կամենեցկի, Ն.Ս. Պուրիշևա. - Մ .: Ակադեմիա, 2000 .-- 368 էջ.